

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 р. № 859 та додатку 3 до Типової форми договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 р. № 859 та додатку 3 до Типової форми договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій» (далі - проєкт постанови) розроблено з метою забезпечення справедливого співвідношення між заробітними платами медичного персоналу та керівного складу закладів охорони здоров'я, постійного контролю з боку власників та колегіальний органів, які контролюють підприємства, установи, організації мають контролювати справедливість розподілу коштів у зарплатному фонді медичного закладу і знайти механізми стимулювання керівників лікарень за ефективну роботу.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт постанови розроблено Міністерством охорони здоров'я України на виконання заходів передбачених Указом Президента України 18 червня 2021 року № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» (далі – Указ Президента).

Про справедливість диференціації заробітних плат у межах сектору державного управління важко судити за браком інтегрованих даних. Утім, є непрямі ознаки того, що в секторі існують великі диспропорції в розмірах оплати праці між закладами охорони здоров'я. Це є загалом демотивуючим фактором для працівників. Диспропорції виникають внаслідок додаткових надбавок та преміювання відносно невеликої кількості працівників, при цьому величина винагороди залежить від наявності фінансових ресурсів (в основному за рахунок так званої «економії фонду оплати праці»), а не від результатів роботи. Проведений аналіз показав, що рівень оплати праці в закладах охорони здоров'я працівників, є значно нижчим порівняно з рівнем заробітної плати керівників, спостерігається нерівноцінне співвідношення між закладами охорони здоров'я різних видів надання медичної допомоги.

Слід зазначити, що з моменту реорганізації закладів охорони здоров'я – бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства (далі – КНП) вони отримали статус повноцінних суб'єктів господарювання, що мало сприяти збільшенню їх господарської та фінансової самостійності, зокрема створенню передумов для впровадження системи матеріальних стимулів, спрямованих на поліпшення якості медичного обслуговування населення і водночас підвищення економічної ефективності використання наявних трудових, фінансових та матеріально-технічних ресурсів.

Оскільки основним завданням закладів охорони здоров'я є забезпечення медичного обслуговування населення на основі професійної діяльності медичних

(фармацевтичних) працівників, відповідно, значна частина доходів комунального некомерційного підприємства спрямовується саме на оплату праці медичного персоналу та здійснення інших видатків, пов'язаних з трудовою діяльністю найманих працівників.

У КНП організація оплати праці та створення умов праці належить до сфери договірної регулювання і здійснюється на основі системи колективних договорів, галузевої та відповідних регіональних угод, а також Генеральної Угоди.

Нерівномірний та нераціональний розподіл доходів КНП, призводить до відсутності та нехтування з боку керівників закладів охорони здоров'я механізму розподілу стимулюючих виплат, встановлення рівня преміювання між керівним та іншим персоналом, незабезпечення диференціації заробітної плати та справедливого співвідношення в залежності від обсягів, складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника.

Окрім того, уточнення потребує віднесення тієї чи іншої посади до категорії працівника основної професії для врегулювання рівня заробітної плати керівного персоналу серед територіальних областей України.

3. Основні положення проєкту постанови

Проєктом постанови пропонується уточнити категорію працівника основної професії від якої проводитиметься розрахунок посадового окладу керівника та дозволить визначити єдиний підхід до визначення розміру заробітної плати керівника закладу охорони здоров'я.

Окрім того, пропонується внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 р. № 859, в частині покладення зобов'язання на керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади, наглядову раду, спостережну раду суб'єктів господарювання державного сектору економіки, при встановленні розмірів оплати праці керівників закладів охорони здоров'я, з якими укладаються контракти, згідно з цією постановою, забезпечувати розрахунок справедливого співвідношення між заробітними платами медичного персоналу та керівного складу закладів охорони здоров'я в розмірі не більше 60 відсотків, здійснювати нагляд за дотриманням гарантій оплати праці працівників, встановлених законодавством, диференціацію заробітної плати з урахуванням обсягів, складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника.

З огляду на те, що заклади охорони здоров'я на сьогодні отримують кошти за програмою медичних гарантій, з метою забезпечення виконання Указу Президента пропонується внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 410 «Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій» доповнивши пункт 1 додатку 3 до Типової форми договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій підпунктами 6-8 такого змісту:

«6) забезпечувати розрахунок справедливого співвідношення між заробітними платами медичного персоналу та керівного складу закладів охорони здоров'я, диференціацію заробітної плати з урахуванням обсягів, складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника;

7) вжити заходів щодо підвищення заробітної плати працівників згідно з відповідними нормативно – правовими актами;

8) вжити заходів щодо перегляду та вдосконалення колективно-договірного регулювання трудових відносин і соціально-економічних інтересів медичних працівників, зокрема стосовно оплати праці, режиму роботи, часу відпочинку, безпечних умов праці, соціального захисту.».

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами в цій сфері правового регулювання є:

Закон України «Про оплату праці»;

Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»;

Закон України «Про колективні договори і угоди»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 410 «Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 року № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств»;

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови потребує проведення публічних консультацій.

Проект постанови не стосується питань, функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект постанови потребує погодження з Міністерством соціальної політики України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною регуляторною службою України, Державною службою України з питань праці, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Національною службою здоров'я України.

Проект постанови потребує проведення правової експертизи у Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті постанови відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, не містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, не створюють підстав для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилась.

Проєкт постанови потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів для проведення на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно – правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

Проєкт постанови потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта матиме вплив на ключові інтереси працівників закладів охорони здоров'я.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Працівники закладів охорони здоров'я	Позитивний	Реалізація акта дасть змогу збільшити ефективність управління закладами охорони здоров'я, забезпечити справедливе співвідношення заробітних плат між керівниками та працівниками закладів охорони здоров'я, збільшити контроль за забезпеченням додаткових гарантій для медичних працівників.

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО